

1/94-448/1781

Rıfat SERDAROĞLU
İzmir Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sayın Başkanım,

TBMM İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılması hakkındaki kanun teklifim
ektedir.

Saygılarımla arz ederim.

23.06.1999

Rıfat SERDAROĞLU
İzmir Milletvekili

T.B.M.M. İÇ TÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK TEKLİFİNİN GENEL GEREKÇESİ

Bugün Türkiye'nin bir rejim sorunu yoktur. Demokratik parlamenter düzen bütün kurumlarıyla işlemektedir.

Türkiye'de bir rejim sorunu yoktur ama Türkiye'nin acil çözüm bekleyen önemli sorunları vardır. Ve bu sorunlar genelde yapısal sorunlar olup, her biri ayrı bir reform konusu niteliğindedir.

Bu reformların gerçekleşmemesi sadece ülkenin önünün tıkanmasına neden olmamakta aynı zamanda siyasi ve ekonomik istikrarı da doğrudan etkilemektedir.

Bugün hepimiz öğrenerek özel sektörümüzün her bakımdan devletin en az 50 yıl önünde olduğunu ifade ediyoruz.

Bu gerçeğin temelinde özel sektörümüzün dinamizmi ve çağın gereklerine çabuk uyum sağlayarak yeniden yapılanması yatmaktadır.

Türkiye yetişmiş insan potansiyeli açısından son derece gelişmiş bir konumdadır. Ve bu yetişmiş insan potansiyeli ile özel sektörümüz bu günkü sağlıklı yapılanmasına ulaşmıştır.

Devlet ise bu konuda çok geri kalmıştır. Bunun sebebi yetişmiş insan potansiyelinin devlette yer almaması değildir. Devletin makro düzeyde politikalarının alt yapısını oluşturan kurumlarındaki bürokratları, konularında uzman ve en gelişmiş ülkelerdeki meslektaşları ile aynı düzeydedirler.

O halde niçin özel sektör son derece başarılı bir biçimde çağın gelişimlerine ayak uyduran yapılanmayı gerçekleştirirken, devlet bunu başaramamaktadır?

Devletin yeniden yapılanmasını, çağın gereklerine ayak uydurmasını engelleyen tek neden, devlette her türlü yeniden yapılanmanın bir kanun mevzuu olmasıdır.

Bugün Türkiye'nin en önemli sorunları arasında sayabileceğimiz, özelleştirme, sosyal güvenlik kurumlarının gerçekçi bir biçimde yeniden yapılanması, kayıt dışı ekonominin kayıt içine alınması, mahalli

idarelerin çağın ihtiyaçlarına göre yeniden yapılanmaları, dış ticaretin önemli bir parçası olan çağdaş bir gümrük mevzuatı oluşturulması gibi konularda her türlü yeniden yapılanma çalışmaları hazırdır. Hatta bir çoğu 1970'li yıllardan beri hazırdır. Ancak hükümetler bu konulara ne kadar büyük bir azimle yaklaşırlarsa yaklaşınsınlar bir türlü sonuç alamamaktadırlar. Zira ülkenin önemli kurumlarının yeniden yapılanmasını düzenleyecek yasal mevzuat genelde çok kapsamlı olmaktadır. Örneğin, Yeni Gümrük Kanunu tasarısı 260 madde civarında ve bu derece kapsamlı bir kanunu T.B.M.M.'nden çıkarmak nerede ise imkansızdır.

Bu durum T.B.M.M. aritmetiğinde son yıllarda görülen dağınıklıklardan kaynaklanmamaktadır. Zira aynı sorunlar 1983-1991 yılları arasında ANAP'ın büyük bir çoğunlukla T.B.M.M.'nde yer aldığı yıllarda da yaşıyordu ve bu nedenle Sn.Özal Başbakanlığının ilk döneminde pek çok yapısal değişikliği Anayasanın 91 inci maddesine istinaden çıkardığı kanun hükmünde kararnameler ile gerçekleştirmiştir. Bilahare bu yol Anayasa Mahkemesi kararları ile kapanmıştır.

T.B.M.M.'de çoğunluğa sahip bir iktidarın dahi kanun çıkartmada güçlüğü nereden gelmektedir. Bu durumun en önemli nedeni T.B.M.M. tüzüğüdür. Tüzük T.B.M.M. Komisyonlarının görevi olan kanun tasarıları üzerinde yürütülecek teknik çalışmaları, genel kurula da taşımaktadır.

Hal böyle olunca 550 milletvekilliğin 500'ü de iktidar partisinden olsa, 250 maddelik Gümrük Yasasını bu genel kuruldan geçirmek yine de mümkün değildir.

Şöyle ki: 250 maddelik Gümrük Mevzuatında bazı maddeler 10-12 fıkradan oluşmaktadır. Ancak biz ortalama her maddenin 5 fıkradan oluştuğunu kabul edersek, Gümrük Kanun tasarısında 1250 fıkra olduğunu görürüz. Bu yasa genel kurula geldiğinde 50 kişilik muhalefet her fıkraya 4 önerge verecek ve 4 de konuşma (5 dakikalık) hakkı olacaktır. Önergelerin okunması, kürsüye çıkıp inmeler, konuşmalar ve nihayet oylama; her fıkranın ortalama 1 saatte genel kuruldan geçmesi demektir. Başka bir ifade ile gümrük mevzuatı Genel Kuruldan 1250 saatlik bir çalışma ile geçebilecektir. Genel Kurul her gün aralıksız 8 saat çalışır ise ve de haftanın her günü Cumartesi, Pazar dahil bu tempoyu devam ettirir ise Gümrük Yasası 156 günde yani 5,5 ayda meclis genel kurulundan geçecektir. Tabii bu süreye komisyonda görüşülürken geçecek zaman ile, komisyondan çıktıktan sonra genel kurula ininceye kadar geçecek süre dahil değildir. (AB ile 1995'te yaptığımız Ortaklık

Konseyi Toplantısında bu Gümrük Kanununun en geç 01.01.1996'da yürürlüğe gireceğini taahhüt etmiştik!)

T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün Genel Kurul çalışmalarını düzenleyen üçüncü kısmında, 54. madde Genel Kurul'un toplantı günlerini Salı-Çarşamba-Perşembe, 15.00-19.00 arası olarak düzenlemektedir. 49. madde ise gündemi şöyle düzenler:

- 1)Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları
- 2)Özel Gündemde yer alacak işler,
- 3)Seçim
- 4)Oylaması yapılacak işler
- 5)Meclis Soruşturması Raporları
- 6)Genel görüşme ve meclis araştırması yapılmasına dair öngörüşmeler.
- 7)Sözlü sorular
- 8)Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işler.

Görüldüğü üzere sadece 49. ve 54. maddelerin incelenmesi dahi T.B.M.M. Genel Kurulunun kanunlar üzerinde teknik çalışma yapılacak mercii olmadığını göstermektedir. Teknik çalışmaların tamamlanacağı merci, siyasi partilerin meclis aritmetiğine uygun olarak temsil edildikleri komisyonlardır.

Türkiye iç tüzükten kaynaklanan bu sorunu uzun yıllardır yaşamaktadır. Ve 1960'ların başından itibaren dünya çok hızla gelişmiş, Türkiye'nin devlet sistemi içindeki bütün kurum ve kuruluşları çağdışı kalmışlardır.

İktidarlar bu sorunu aşmak için büyük çaba sarfetmektedirler. Her iktidarın bu konuda iyiniyetli çabalar harcadığını görüyoruz ve bu sorunu aşmak için değişik yollar denenmektedir.

Yukarıda da değindiğimiz üzere, Sn.Özal Kanun Hükmünde Kararname yolunu kullanmıştır. Bu yol kapandıktan sonra çözüm kısa kanun metinlerinde ve çerçeve kanunlarda aranmağa başlanmıştır.

Şu anda bunun en somut örneği mahalli idareler reformu adı altında hazırlanan bir çerçeve kanun taslağıdır.

Bilindiği üzere Mahalli İdarelerimizi düzenleyen Yasalar çok eskidir. İl Özel İdarelerini düzenleyen 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 1913 tarihli bir kanun olup, Cumhuriyetin ilanıyla birlikte bir iki tadilatla

Mahalli idareler reformu Türkiye'nin demokratikleşme yolunda atacağı en önemli adımdır. Ve bu adımın bugünkü 40 maddelik ve 199 fıkralık çerçeve yasa ile tabir mazur görülür ise çalakaleme yasalaştırılması dahi T.B.M.M'nin Cumartesi-Pazar dahil günde 8 saat aralıksız çalışması ile 28 günde tamamlanabilecektir.

Yukarıda da değindiğimiz üzere parlamento tıkanıklığını aşmak için, Anayasa Mahkemesi Kararları ile K.H.K. yolu kapandıktan sonra çözüm kısa kanun metinlerinde ve mahalli idareler reform taslağında olduğu gibi çerçeve kanunlarda aranmağa başlanmıştır.

Bu yaklaşım sonucu Devlet yeniden yapılanma yolunda önemli bir gelişme kaydedemezken, mevcut mevzuat sisteminde alt üst olmaktadır. Özellikle son yıllarda çok kullanılan çerçeve yasalar mevzuatı son derece karmaşık bir hale sokmaktadır. Öte yandan yine aynı eğilim sonucu kanunlar hazırlanırken Kanun dilinin özellikleri bir yana atılmakta, mümkün olduğu kadar tek paragraflı madde metinleri hazırlanılmağa çalışılmakta bu da kanunların lafzında önemli zafiyetler doğurmaktadır.

Kısaca rejim, Yasama organındaki tıkanıklık ve aksamalar nedeniyle yürümekte veya günü idare edecek kadar yürümekte, hiçbir reformsal değişiklik bu yapıda gerçekleştirilememektedir.

Ülkemizde yaşanan bu ciddi sorunun bir benzeri III. ve IV. Cumhuriyet Dönemlerinde Fransa'da da yaşanmıştır.

III. ve IV. Cumhuriyet dönemlerinde yaşanan parlamento tıkanıklığı Fransa'da yeni bir siyasi görüş doğurmuştur. "Rasyonel Parlamentarizm" adı verilen bu siyasi görüş Fransa'da V. Cumhuriyetin Anayasası (1958) hazırlanırken etkili olmuştur. Bu etki doğrultusunda Fransız Anayasa'sının 34. Maddesi kaleme alınmış ve Parlamento'nun yasama yetkisinin alanları belirlenmiş, öte yandan Parlamento tüzüğünde yapılan değişiklikler ile de Parlamento çalışır hale getirilmiştir.

Görüldüğü üzere demokrasinin beşiklerinden biri olan Fransa'da bizim bugün yaşadığımız tür sistem tıkanıklığını 1870-1958 arasında yaşamış ve sonunda çözümü rasyonel parlamentarizmde bulmuştur.

Ancak Fransa'nın şansı bu sorunu 1870-1958 gibi teknolojik gelişimin bugünkü kadar ivme kazanmadığı bir dönemde yaşamasıdır.

Türkiye ise 1961'den beri bu sorunla boğuşmakta ve aynı yıllarda hızla değişmeğe başlayan çağa kurumlarıyla ayak uydurmada geri kalmaktadır.

Sorunun çözümü ise son derece kolay olup kaynağını Anayasa'dan almaktadır. Anayasa'nın 88. maddesinin ikinci fıkrası "Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir." hükmünü getirmektedir.

T.B.M.M.'nde salt çoğunlukla yapılacak bir tüzük değişikliği ile yasama prosedüründe kanun tasarı ve teklifleri üzerindeki teknik çalışmaların ağırlığı batı demokrasilerinde olduğu gibi komisyonlara devredildiğinde parlamenter sistemdeki tıkanıklık aşılacaktır.

T.B.M.M.'nde 550 milletvekili tüm milleti temsil eder. Toplantı yeter sayısı 184'tür. Bir kanun tasarı veya teklifinin oylanmasında 94 kabul oyu yeterli olmaktadır.

Komisyon üyelikleri, siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre siyasi partiler arasında dağılmaktadır.

Komisyonlarda toplantı yeter sayısı üye tamsayısının üçte biri, karar yeter sayısı ise toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur.

Komisyonlara partiler o komisyonun görev alanında uzman milletvekillerini aday gösterirler. Komisyonlara her türlü bilgi ve teknik hizmeti veren uzman bir alt yapı T.B.M.M.'nde mevcuttur. Ayrıca komisyonlar istedikleri kurum ve kuruluşlardan gerekli gördükleri bilgi ve hizmeti alabilirler.

Kısaca komisyonlar kanun tasarı ve teklifleri üzerinde teknik çalışmayı gereği gibi yürütebilecek konumdadırlar.

Mevcut iç tüzükte komisyon çalışmaları adeta yok sayılarak, her maddenin her fıkrası (fikradan murat paragraftır) üzerinde Genel Kurulda yeniden teknik çalışma yapılmasına imkan tanınmıştır. Uygulama da ise bu imkanın sadece yasama çalışmalarını engellemek için kullanıldığı görülmektedir. Bu engellemelerde yürürlük veya yürütme maddeleri için dahi nokta-virgül düzeltmeleri içeren dörder önerge verilmekte ve "Bu kanun Bakanlar Kurulu tarafından yürütülür" maddesi bile Genel Kurulu'nda bir saatte yasalaşmaktadır.

İlişikte sunduğumuz iç tüzük değişiklik önerisinde, kanun tasarı ve tekliflerinin esas komisyonda değişiklik görmeyen maddeleri ile komisyonda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddelerinin, genel kurulda kanunun tümünün oylanması ile kabul edilmesi esası getirilmektedir.

Komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddeler ise Genel Kurulda tek tek görüşülerek oylanacaktır. Ancak bu maddelerde de değişik önerileri paragraf paragraf değil maddenin tümü için verilecektir. .

Mevcut iç tüzük nedeniyle parlamenter sistemimizdeki tikanıklığı aşmaya imkan yoktur. Verdiğimiz örneklerden de görüldüğü üzere sistem işlememek üzerine kurulmuştur ve Türkiye'nin siyasi ve ekonomik istikrarını doğrudan etkilemekte, rejimi tıkamaktadır.

Bu tikanıklığı demokratik parlamenter düzen içinde aşmanın, daha demokrat bir Türkiye'nin ilk adımı olduğu inancındayım.

T.B.M.M. iç tüzüğünde eksik düzenlenen bir başka önemli konuda kıyafet kurallarıdır.

Yüce Türk Milleti, çöken bir imparatorluğun enkazı altından Ulusal Kurtuluş Savaşı ile çıkıp yeni bir dünya düzeni kurarken, geçmişin hatalarından da ders alarak, çağdaş bir devlet yapısı hedeflemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti bu özlemin, bu hedefin eseridir. Bu büyük eserle muassır medeniyet seviyesini aşmaya azmeden milletimiz her konuda olduğu gibi kıyafet konusunda da Yüce Türk Milletini küçük düşürmek için bazı haddini bilmez yabancı çevrelerce alay konusu yapılmakta olan kıyafet biçimlerini de yeniden düzenlemiştir.

Bu düzenlemeler ile Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası ve üst düzey protokolde resmi merasim kıyafetinin beyaz kelebek kravat ve siyah yelek üzerine giyilen frak'tan oluşan salon kıyafeti olduğu esası getirilmiştir. Frak'lı salon kıyafetinin kadınlar için karşılığı da uzun etekli elbise veya tayyördür.

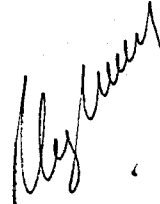
T.B.M.M. iç tüzüğü hazırlanırken kadın bir milletvekilinin başkanlık görevine gelebileceği düşünülmediği için, geçmişte bir kadın başkanvekilinin kürsüye çıktığında etek üzerine erkek kıyafeti olan frak giymesi gibi hoş olmayan bir durum yaşanmıştır.

İç tüzüğün 56. maddesinde yapılan değişiklikle bu vahim eksiğin telafisi hedeflenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kamu Personeli ile ilgili kıyafet yönetmeliği açıktır. T.B.M.M. üyeleride kamu görevlileridir. Kamu görevlisinin atanmış veya seçilmiş olması kamu görevlisi niteliğini etkilemez.

Bu nedenle 56. Madde de yapılan değişiklik ile kamu görevlisi olan milletvekillerinin kıyafet konusuna da açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

Saygılarımla.

Rifat SERDAROĞLU
İzmir Milletvekili

İÇ TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ MADDE GEREKÇELERİ

T.B.M.M. nin çalışmalarını ciddi ölçüde aksatan, devletin ekonomik ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda ve zamanında yeniden yapılanmasını engelleyen mevcut iç tüzükte yapılan iyileştirme ve elektronik oy sistemine uyum çalışmalarını 5 grupta toplayabiliriz.

1-Kanunlar üzerinde komisyonların yürüttükleri teknik çalışmalar önerdiğimiz sistemde büyük önem kazandığından 28. ve 36. maddelerde yapılan değişiklikler ile;

28.) Komisyon üyelerinin, komisyon toplantılarına bir yasama yılı içerisinde izinsiz ve özürsüz olarak en fazla toplantı toplam sayısının üçte birine katılmamaları halinde, gruplarınca komisyondan geri çekilebilecekleri hükmü değiştirilmiş ve toplam toplantı sayısının dörtte biri olarak yeniden düzenlenmiş ayrıca bir de milletvekili yolluklarının üç aylığı tutarında para cezası getirilmiştir.

36.) Komisyona havale edilen evrakların bastırılması halinde 48 saatlik görüşmeye başlama süresi basın tarihinde başlamaktaydı. Ancak basımın talebinden sonra bir süre düzenlenmemiştir. Bu boşluğu doldurmak için basımın en geç 7 gün içinde tamamlanacağı esası getirilmiştir.

2-İç tüzüğün 81., 82., 83., 84. ve 87. maddelerinde yapılan değişikliklerle, Kanun tasarı ve teklifleri üzerinde yürütülen teknik çalışmaların batı demokrasilerinde olduğu gibi önemli bölümünün komisyonlarda tamamlanması esas alınmıştır.

Şöyle ki; Kanun tasarı ve tekliflerinin esas komisyonda değişiklik görmeyen maddeleri ile komisyonda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddeler, Genel kurulda kanunun tümünün oylanması ile kabul edilirler.

Komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değişiklik gören maddeler ise tek tek görüşülür ve oylanır. Tasarı veya teklifin görüşülmesine başladıktan sonra verilecek değişiklik önergelerinde en az 20 milletvekilinin imzasının bulunması gerekir ve her madde için (maddenin içerdiği paragraf sayısı önemli değildir) en fazla 4 önerge verilebilir.

3-91.maddeye bir ilave ile temel kanunlar ve iç tüzük yanında ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimiyle doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunları da 91. madde kapsamına alınmıştır.

4-93. maddede yapılan bir değişiklikle Anayasa değişikliklerinde mevcut usulün devamı sağlanmıştır.

5-143., 144., 145. ve 148. maddelere yapılan ilaveler ile elektronik sistem kullanımına uyum sağlanmıştır.

6- 56. Maddede yapılan değişiklik ile de, kıyafet konusundaki eksikliklerin giderilmesi amaçlanmıştır.

T.B.M.M. İÇ TÜZÜĞÜNDE BAZI DEĞİŞİKLİKLER YAPAN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1: T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 28. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyonlara devam

MADDE 28.- Komisyon üyeleri, komisyon toplantılarına devama mecburdurlar. Komisyon devam cetvelleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve siyasi parti grubu başkanlıklarına sunulur.

İzinsiz veya özürsüz olarak üst üste üç toplantıya veya bir yıl içindeki toplantıların dörtte birine katılmayan komisyon üyesi, mensubu olduğu siyasi parti grubunca komisyondan geri çekilebilir. Bir yasama yılı içindeki toplantıların dörtte birine katılmayan komisyon üyesinin, milletvekili yolluklarının üç aylığı kesilir.

Bu suretle boşalan üyelik en kısa zamanda tamamlanır.

MADDE 2- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 36. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Bekleme süresi

MADDE 36. - Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra başlanabilir. Komisyona havale edilen evrak, komisyon başkanlığınca resen veya komisyon üyelerinden beşi tarafından yazıyla istenirse en geç 7 gün içinde bastırılarak komisyon üyelerine dağıtılır. Bu takdirde, söz konusu süre, dağıtım tarihinden itibaren başlar.

Danışma Kurulunun tavsiyesi veya bir kanun tasarı veya teklifinin tümünün veya belli hükümlerinin komisyona geri alınması veya geri verilmesi hallerinde, yukarıdaki fıkrada yazılı süre kaydına uyulmayabilir.

MADDE 3 : T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün kıyafet başlıklı 56. Maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

- Kıyafet
MADDE 56

Başkanlık Kürsüsünde Erkek Başkan, T.C.nin merasim kıyafeti olan beyaz kelebek kravat ve siyah yelek üstüne siyah frak, kadın başkan siyah uzun etekli tayyör ve beyaz açık yakalı bluz giyer.

Genel Kurul Salonunda yer alan milletvekilleri, bakanlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilatı memurları ve diğer kurum personeli ceket giymek, kravat takmak ve başı açık olmak zorundadırlar.

Kadınlar başları açık ve tayyör giyerler

Görevlilerin kıyafeti Başkanlık Divanınca yukarıdaki esaslara uygun olarak tesbit edilir.

Ziyaretçiler yönetmeliğinde ziyaretçilerin kıyafetleride yukarıdaki ilkelere uygun olarak tesbit edilir.

MADDE 4- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 81. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Tüm üzerine konuşmalar

MADDE 81.- Kanun tasarı veya tekliflerinin görüşülmesinde, önce tasarı veya teklifin tümü hakkında söz verilir.

Anayasa değişiklikleri hariç, kanunun tümünün oylanması, yirmi üye tarafından açık oy istenmemişse, işaretle olur.

Aksi, Danışma Kurulunun teklifiyle Genel Kurulca kararlaştırılmamışsa, siyasi parti grupları, komisyon ve Hükümet adına kanun tasarı ve tekliflerinin tümü hakkında yapılan konuşmalar, yirmişer dakika ile ve üyeler tarafından yapılan konuşmalar onar dakika ile sınırlıdır.

MADDE 5- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 82. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyon Metninin Önce Oylanması

MADDE 82.- Bir kanunun, komisyonda değişiklik görmeyen maddeleri ile komisyon üye tam sayısının salt çoğunluğuyla değiştirilmiş maddeleri kanunun tümünün oylanması ile kabul edilmiş sayılır.

Bir kanunun komisyonda üye tam sayısının üçte birinin salt çoğunluğuyla değişiklik gören maddesi hakkında bir çok önerge verilmiş ve madde değişiklik önergeleriyle birlikte komisyona geri alınmışsa, komisyon önergeleri görüşükten sonra eski metni kabul edebilir veya yeni bir metin hazırlayabilir.

Önerge sahipleri komisyon toplantılarına katıldıkları takdirde beş dakikayı geçmemek üzere konuşabilirler.

Komisyon, kabul ettiğı metnin önergelerden önce ve açık oyla oylanmasını üye tamsayısının salt çoğunluğuyla isterse, Genel Kurulda, önergelerden önce komisyon metni oylanır. Bu metin kabul edilirse, önergeler reddedilmiş ve madde kabul edilmiş sayılır.

Açık oylamadan önce, önerge sahiplerinin beşer dakikayı geçmemek üzere konuşma hakları vardır.

MADDE 6- T.B.M.M. İç Tüzüğünün 83. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değiştirilmiş bir maddenin önce konuşulması

MADDE 83.- Genel Kurulda komisyonda toplantı yeter sayısının salt çoğunluğu ile değiştirilmiş bir maddenin, değişiklik görmüş diğerinden önce konuşulmasına işaret oyuyla karar verilebilir.

MADDE 7- T.B.M.M. İç Tüzüğünün 84. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Anayasaya aykırılık önergeleri

MADDE 84.- Bir kanun tasarı veya teklifinin Genel Kuruldaki görüşülmesi sırasında tasarı veya teklifin Komisyonda değişiklik görmüş belli bir maddesinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle reddini isteyen önergeler, diğer önergelerden önce oylanır.

MADDE 8- T.B.M.M. İç Tüzüğünün 85. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Tetkik kurulu ve maddi hatalar

MADDE 85.- Meclis Başkanlığı kanun tasarı ve tekliflerini Anayasa dili, kanun yazılış tekniği bakımından incelemekle görevli yeteri kadar uzmandan kurulu bir heyet teşkil eder. Bu heyet komisyonlara danışmanlık yapar.

Kanun tasarı veya teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisince kabulünü gerektirecek oylamanın yapılmasından önce, metinde yazılış veya sıra bakımından bozukluk olduğu veya maddi hatalar bulunduğu ileri sürülürse ve esas komisyon veya Hükümet bu görüşe katılırsa, metin, esas komisyona geri verilir. Bu şekilde düzeltilen maddeler yeniden oylanır.

MADDE 9- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 87. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Değişiklik önergeleri

MADDE 87.- Kanunlarda ve içtüzükte aksine bir hüküm yoksa, kanun tasarısı veya teklifinde komisyon toplantı yeter sayısının salt çoğunluğuyla değiştirilmiş bir maddenin reddi, komisyona iadesi veya değiştirilmesi, metne ek veya geçici madde eklenmesi hakkında, milletvekilleri esas komisyon veya Hükümet değişiklik önergesi verebilir. Hükümet metnin tümünün komisyona iadesi içinde önerge verebilir. Bu esaslar dairesinde milletvekilleri tarafından her madde için dörtten fazla önerge verilemez.

Değişiklik önergeleri kanun tasarı veya tekliflerinin basılıp dağıtılmasından itibaren Başkanlığa verilebilir. Ancak, tasarı veya teklifin görüşülmesine başlandıktan sonra verilecek değişiklik önergelirinde en az 20 milletvekilinin imzası bulunmadıkça önerge işleme konulmaz.

Görüşülmekte olan tasarı veya teklifin konusu olmayan sair kanunlarda ek ve değişiklik getiren yeni bir kanun teklifi niteliğindeki değişiklik önergeleri işleme konulmaz.

Değişiklik önergelerinde, değiştirilmesi, kaldırılması veya eklenmesi istenen hükümler açıkça belirtilir. Açık olmayan ve şarta bağlı önergeler işleme konulmaz.

Değişiklik önergeleri gerekçeli olarak verilir. Değişiklik önergeleri ve gerekçeleri beşyüz kelimedenden fazla ise, önerge sahibi önergesine beşyüz kelimeyi geçmeyen bir özet eklemek zorundadır.

Başkan, değişiklik önergesi hakkında komisyona ve gruplara derhal bilgi verir.

Değişiklik önergeleri önce veriliş, sonra aykırılık sırasına göre okunur ve işleme konur.

Başkan, önergeye katılıp katılmadığını komisyona ve Hükümete sorar. Komisyon ve Hükümet katılmama gerekçelerini kısaca

açıklayabilirler. Hükümetin veya komisyonun katılmadığı önerge, sahibi tarafından beş dakikayı geçmemek üzere açıklanabilir. Önerge sahibine, gerekçesinin okunmasını istediği önerge hakkında söz verilmez.

Daha sonra önergeler işaret oyu ile ayrı ayrı oylanır. Komisyonun katılmadığı ve fakat Genel Kurulun kabul ettiği önerge ve ilgili maddeyi komisyon geri isteyebilir. Geri verilmesi kabul edildiği takdirde, komisyon önergeye göre yeni bir metin hazırlar veya kendi metninin aynen kabulünü isteyebilir. Genel Kurulun kararı kesindir.

MADDE 10- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 91. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Temel Kanunlar

MADDE 91.- Temel kanunları, içtüzüğü ve ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimiyle doğrudan ilgili yeniden yapılanma kanunlarını bütünüyle veya kapsamlı olarak değiştiren veya yürürlüğe koyan tasarı veya tekliflerin Genel Kurulda görüşülmesinde uygulanacak özel görüşme ve oylama usulü tespitine, Hükümetin, esas komisyonun veya grupların teklifi, Danışma Kurulunun oybirliği ile önerisi üzerine Genel Kurulca karar verilebilir.

MADDE 11- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 93. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Anayasanın değiştirilmesi

MADDE 93.- Anayasa değişiklik teklifleri, diğer kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesindeki usule tabidir. Ancak, bu teklifler görüşülürken komisyonda değişiklik görmemiş veya komisyon toplantı yeter sayısının salt çoğunluğuyla kabul edilmiş madde metinleride dahil olmak üzere, maddeler tek tek görüşülür ve oylanır.

Teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür.

İkinci görüşmeye, birinci görüşmenin bitiminden kırksekiz saat geçmeden başlanamaz.

İkinci görüşmede yalnızca maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önergeleri görüşülür, birinci görüşmede üzerinde değişiklik teklifi bulunmayan bir madde hakkında ikinci görüşmede önerge verilemez.

MADDE 12- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 143. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Açık oylama istemi

MADDE 143.- Anayasa, kanunlar ve İçtüzük gereğince işaret oyuna yahut gizli oya başvurulması zorunlu olmayan hallerde açık oylama yapılması en az onbeş milletvekilinin yazılı istemine bağlıdır.

Bu husustaki önergelerin, oylamaya geçilmeden önce Başkanlığa verilmiş olması gereklidir. Başkan, oylamaya geçmeden önce, açık oy istemi olduğunu bildirir ve önerge sahiplerinden en az onbeşinin Genel Kurul salonunda bulunup bulunmadığını tespit eder.

Oylamaya ilk olarak açık oy isteminde bulunan üyelerden başlanır. Önerge sahiplerinden en az onbeşi Genel Kurul salonunda bulunmaz veya noksan imza herhangi bir milletvekili tarafından kabul edilmez veya oylamaya katılmazlarsa, açık oylama istemi düşer.

Açık oylama önergesinde imzası bulunanlardan en az onbeş milletvekilinden herhangi birinin oyunu kutuya atmadığı tasnif sonunda anlaşılırsa, yapılan oylama, işaret oyu niteliğinde işlem görür.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmadığı hallerde milletvekili bir beyaz kağıt üzerine adını ve seçim çevresini yazıp imzalamak suretiyle oyunu kullanabilir.

MADDE 13- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 144. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Açık oylamanın sonuçlanması

MADDE 144.- Açık oylamada oylama işleminin sona erdiği Başkanlıkça bildirildikten sonra, hiçbir milletvekili oyunu kullanamaz.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmadığı hallerde oyların sayımı ve dökümü Katip Üyelerce yapılır ve tutanakla tespit edilen sonuç aynı oturumda Başkan tarafından ilan olunur.

MADDE 14- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 145. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Birden fazla açık oylamanın bir arada yapılması

MADDE 145.- Elektronik sistemin kullanılmadığı hallerde, birden fazla husus hakkında açık oylama yapılması gerekiyorsa, açık oylama işlemleri, oy pusulalarının değişik kutulara aynı zamanda atılması suretiyle de yapılabilir.

- Başkanın gerekli görmesi halinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli bir gününe bırakılabilir. Ancak, muhtevası itibariyle çelişki doğurması muhtemel maddeler ayrı ayrı oylanır.

MADDE 15- T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 148. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Gizli oylama usulü

MADDE 148.- Elektronik sistemin çalışmadığı hallerde milletvekillerine, beyaz, yeşil ve kırmızı renkte üç yuvarlak birden verilir. Bunlardan oy olarak kullanılacak yuvarlak, bunun için gösterilen kutuya atılır. Diğer iki yuvarlak ayrıca belirtilen yere bırakılır.

MADDE 16- Bu Tüzük değişikliği T.B.M.M.de kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

kullanılmaya devam eden ve 1987'de yapılan yine ufak tefek bir tadilat ile günümüze kadar gelen bir Kanundur.

Belediyelerle ilgi 1580 Sayılı Kanun ise 1930 tarihli'dir. 15 inci maddesinde belediye görevleri tadad edilmektedir. Bu görevler arasında umumi ahır ve samanlık yerlerinin tayini; mürebbiye, sütine, aşçı ve uşakların sıhhi muayenesi, kayıkçıların ehliyeti, yük ve binek hayvanlarının temizliği hususlarıda yer almaktadır.

Ayrıca birde 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu vardırki, bu kanunun pek çok konudaki açığı 1580 ile kapatılmaktadır. Zira 1984'te yayınlanan bu kanun meclisten kolay geçsin diye çok kısa tutulmuştur.

442 Sayılı Köy Kanunu ise 1924 tarihli'dir.

Takdir edileceği üzere 1913'lerin, 1930'ların ve 1924'lerin kanunları ile 21. Yüzyıla girilmez.

Mahalli İdarelerin yeniden çağdaş ihtiyaçlara göre yapılanmaları ve pek çok görevin mahalli idarelere devri gerekmektedir.

Ancak şu anda elimizdeki Mahalli İdareler Reform Tasarısı 40 maddelik bir çerçeve yasa şeklinde hazırlanmıştır.

Bu tasarı ile Anayasamızda yer alan yetki genişliği ilkesi doğrultusunda merkezi idareler ile yerel yönetimler arasında yeni bir görev bölüşümü yapılmaktadır.

Bu bölüşümde merkezi idarelere adalet, güvenlik, savunma, dış politika, eğitim, gümrük, nüfus, tapu ve kadastro, sivil savunma ve din hizmetleri görevleri ile ulusal düzeyde hizmetlerin yürütülmesindeki politikaları oluşturmak ve gerekli koordinasyonu sağlamak görevleri bırakılmaktadır. Bunun dışındaki tüm görev ve hizmetler çağdaş bir yerel yönetim anlayışı ile mahalli idarelere bırakılmaktadır. Ancak bu mahalli idareler; 1913, 1924 ve 1930'lardan kalan yapıları ile bu çağdaş anlayışı ne kadar yürütebileceklerdir.

Ayrıca bu 40 madde ve 199 fıkradan oluşan çerçeve kanunun işlerlik kazanabilmesi için merkezi idare bünyesindeki, başta Bakanlıklar olmak üzere bütün kurumların teşkilat yasalarında da değişiklik yapılması icap etmektedir ki bu konuda bir çerçeve yasa ile çözümeğe kalkılsa dahi en az 300 - 350 maddelik bir yasa taslağı ortaya çıkacaktır.